

Зміст

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.

Загальні результати	2
2. Результати діяльності з управління активами НПФ	3
2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами	3
2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів	3
3. Результати діяльності з адміністрування НПФ	5
3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів	5
3.2. Пенсійні внески і виплати	6
3.3. Структура активів НПФ в управлінні	7

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.

Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

За 1-й квартал 2023 року загальна кількість **КУА** зменшилася на одну, до **299**, у цей період було створено дві нові компанії.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість **АНПФ** на кінець березня 2023 року не змінилася: **18**. Серед них, як і раніше, було 6 компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – поєднували її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У січні-березні 2023 року було **zareestrovano 3 нових ІСІ**: два венчурні КІФ, один кваліфікаційний ПІФ.

Загальна кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів**, відновила зростання і на 31.03.2023 становила **1775** (+33 фонди, або +1.9%).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 31.03.2023, за даними звітності, дорівнювала **54** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 45 відкритих, три корпоративних і шість професійних. Активами НПФ управляли 32 КУА.

В **адмініструванні** 17-ти АНПФ-членів УАІБ на кінець березня 2023 року, як і раніше, перебували **57 НПФ**: 47 відкритих, 4 корпоративних та 6 професійних.

Страхові компанії (СК)

Кількість **страхових компаній (СК), що передали свої активи в управління КУА**, з початку 2023 року не змінилася: у березні одна КУА надавала такі послуги **одній** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні активи в управлінні КУА у січні-березні, за даними отриманої УАІБ звітності КУА, зросли на 2.7%, до **552 094** млн грн.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів, на кінець березня 2023 року дорівнювали **551 843** млн грн, за даними звітів фондів (+3.2% за 1-й квартал).

Вартість чистих активів (ВЧА) усіх сформованих ІСІ за 1-й квартал 2023 року зросла на 4.7%, до **431 816** млн грн, що частково було зумовлено збільшенням кількості (звітів) фондів за цей період. Як і для загальних активів сформованих ІСІ, зростання їхньої сукупної ВЧА відбулося завдяки приросту у секторах фондів закритого типу, зокрема, **венчурних ІСІ** (+4.7% за квартал).

Рух капіталу у відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2023 року залишався негативним: **-8.7 млн грн** у вигляді чистого відтоку за три місяці. Річний чистий відтік на кінець березня посилювався до **-36.5** млн грн.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у березні були на 3.4% більшими, ніж на початку 2023 року (при збільшенні кількості звітів фондів на 1.9%). Станом на 31.03.2023 вони сягнули майже **2 436** млн грн.

НПФ в адмініструванні членів УАІБ (незмінні 57 фондів) на кінець березня 2023 року мали **2 440** млн грн активів (+3.1% за 1-й квартал).

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА у січні-березні 2023 року зросли на 5.1%. Усього одна СК і далі залишалася з активами, переданими в управління КУА. Станом на 31.03.2023 ці активи дорівнювали майже **148** млн грн.

2. Результати діяльності з управління активами НПФ

2.1. Кількість НПФ та КУА, що управляють їхніми активами

Індустрія управління активами недержавних пенсійних фондів у 1-му кварталі 2023 року, в умовах повномасштабної війни росії проти України, продовжувала працювати й демонструвати загальне зростання коштів фондів. Кількісних змін серед учасників галузі практично не відбулося.

Так, за даними УАІБ на 31.03.2023, як і на початку року, **компаній, які управляли активами**

НПФ, було 32. Із них 30 КУА управляли активами 46-ти відкритих НПФ, три – активами трьох корпоративних НПФ та шість – активами шести професійних НПФ. Всього у березні 2023 року було **55 пенсійних фондів** в управлінні КУА¹ (табл. 1).

Таким чином, відкриті НПФ становили **83.6%** загальної кількості пенсійних фондів в управлінні (рис. 1).

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 1-му кварталі 2023 року

Вид НПФ	31.03.2021	31.12.2022	31.03.2023	Зміна за 1-й квартал 2023 року	Зміна за 2 роки
Відкриті	47	44	46	4.5%	-2.1%
Корпоративні	4	3	3	0.0%	-25.0%
Професійні	6	6	6	0.0%	0.0%
Всього	57	53	55	3.8%	-3.5%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 31.03.2023 р.

2.2. Активи НПФ в управлінні КУА та сукупні активи пенсійних фондів

Сукупні активи усіх НПФ, включно з КНПФ НБУ, за даними УАІБ та корпоративного фонду Нацбанку, за січень-березень 2023 року **збільшилися на 3.6%, до 4 282 млн грн.**

Зростання активів відбулося в умовах практично незмінної кількості учасників НПФ (зменшення на 0.03%), вкладників і укладених ними пенсійних контрактів. Основним чинником була накопичена сума інвестиційного прибутку НПФ, що за 1-й квартал зросла на 4.8%. Це, як і у попередніх кварталах, сприяло обмеженню негативного впливу на обсяг активів НПФ від випереджальних темпів

виплат із фондів порівняно із темпами внесків до них: пенсійні виплати збільшилися на 3.3% за січень-березень 2023 року, а внески – на 1.8%. А проте, внески перевищували виплати майже на 3 млн грн (6.0%).²

У сукупному обсязі активів усіх пенсійних фондів частка КНПФ НБУ за 1-й квартал 2023 року збільшилася з 42.1% до 43.1% (рис. 1), адже його активи за цей період зросли стрімкіше, ніж решти НПФ у цілому (+3.8%).

Активи НПФ в управлінні КУА у березні були на 3.4% більшими, ніж на початку 2023 року (при збільшенні кількості звітів фондів на 1.9%), після

¹ Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

² За даними НКЦПФР про підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення станом на 31.03.2023.

+2.3% за попередній квартал³. Станом на 31.03.2023, за даними УАІБ, вони сягнули майже **2 436 млн грн** (табл. 2).

Частка відкритих НПФ за вартістю активів в управлінні, без урахування КНПФ НБУ, становила 78.4% (на початку 2023 року – 78.0%).

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні за видами фондів у 1-му кварталі 2023 року

Вид НПФ	31.03.2021		31.12.2022		31.03.2023		Зміна за 1-й квартал 2023 року	Зміна за 2 роки, %	Зміна за 2 роки, млн грн	Середній розмір фонду на 31.03.2023, млн грн
	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн грн	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність				
Відкриті	1 518.7	45	1 838.7	44	1 908.7	45	3.8%	25.7%	390.0	42.4
Корпоративні	322.9	3	352.7	3	360.0	3	2.1%	11.5%	37.1	120.0
Професійні	154.4	6	165.2	6	166.9	6	1.0%	8.1%	12.5	27.8
<i>Всього*</i>	<i>1 995.9</i>	<i>54</i>	<i>2 356.6</i>	<i>53</i>	<i>2 435.6</i>	<i>54</i>	<i>3.4%</i>	<i>22.0%</i>	<i>439.6</i>	<i>45.1</i>
КНПФ НБУ	1 632.3	1	1 778.7	1	1 846.7	1	3.8%	13.1%	214.3	-
Разом**	3 628.3	55	4 135.3	54	4 282.2	55	3.6%	18.0%	654.0	77.9

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

Відносно найбільше у січні-березні, як і за попередній квартал, зросли активи **відкритих** НПФ в управлінні (+3.8%). На кінець 1-го кварталу 2023 року вони сягнули **1 909 млн грн**. При цьому, кількість фондів у цьому секторі, щодо яких отримано звітність, на цих проміжках часу збільшилася на один (до 45-ти). За останні два роки, з березня 2021 року, до початку повномасштабної війни росії проти України, активи цих НПФ також зросли найбільше – на 25.7% (загалом по усіх НПФ в управлінні КУА – +22.0%).

Активи **корпоративних** НПФ в управлінні КУА (без КНПФ НБУ) за 1-й квартал додали 2.1%, за незмінної кількості (звітів) фондів (трьох). Станом на 31.03.2023 активи цих НПФ в управлінні дорівнювали **360 млн грн**.

У **професійних** пенсійних фондах активи в управлінні з початку 2023 року додали вже традиційно найменше серед НПФ за видами фондів: +1.0%. Обсяг професійних НПФ на кінець березня становив **167 млн грн**.

Найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні у березні 2023 року залишалися **корпоративні** НПФ – 120.0 млн грн, у той час як середній відкритий НПФ зріс до 42.4 млн грн, професійний – до 27.8 млн грн. При цьому один відкритий фонд із 45-ти, мав нульові активи, а ще два – близькі до нуля, як і один із шести професійних НПФ.

³ Активи НПФ станом на 31.12.2022 – за даними звітів 53-х фонду з 57 НПФ в управлінні та адмініструванні загалом, станом на 31.03.2023 – за даними 54-х фондів.

3. Результати діяльності з адміністрування НПФ

3.1. Кількість учасників, вкладників, пенсійних контрактів

За даними 17 адміністраторів, що подали до УАІБ звіти щодо 56-ти пенсійних фондів станом на кінець березня 2023 року (98.2% усіх НПФ, які адмініструються членами Асоціації, 99.9% активів таких НПФ), **кількість учасників** НПФ становила **874.7 тис. осіб**. Без урахування відсутніх даних щодо

одного фонду на 31.03.2023, за 1-й квартал вона зменшилася на 360 осіб, або на 0.04%.

Серед учасників у березні, як і на початку 2023 року, 57.8% становили чоловіки, 42.2% – жінки. Найбільшими підкатегоріями залишалися особи у віці від 25 до 50 років у кожній групі, які разом становили понад 50% усіх учасників НПФ (рис. 3).

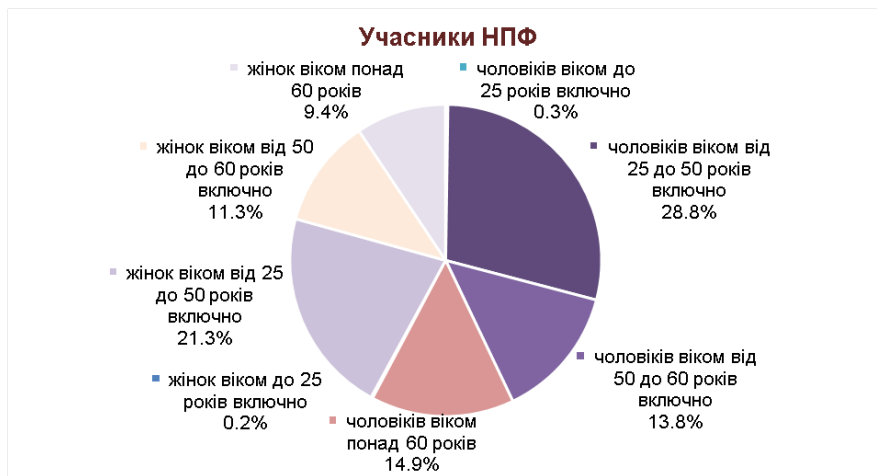
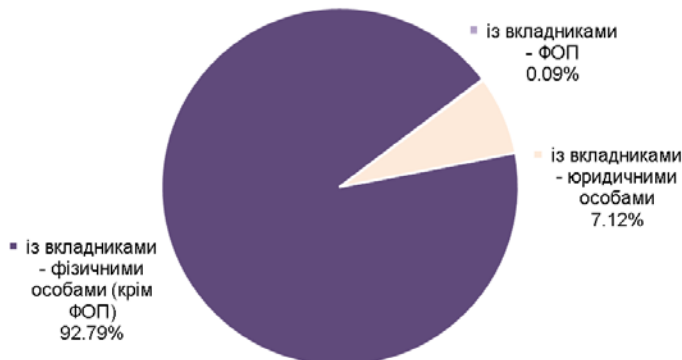

Рис. 3. Розподіл кількості учасників НПФ за статтю та віком станом на 31.03.2023 р.

Кількість вкладників НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ у січні-березні 2023 року зросла несуттєво (+79), а за два останні роки – на 4.8 тис. осіб, або на 5.9%, до майже **86.2 тис. осіб**. У 1-му кварталі додалося 210 вкладників-фізичних осіб (після +127 за 4-й квартал 2022), а із березня 2021 року – 4 840 осіб (6.1%).

Станом на 31.03.2023, як і на початку року, 92.8% вкладників НПФ (крім КНПФ НБУ) – фізичні особи, із якими укладено 97.7% усіх пенсійних контрактів, або 86.8 тис. шт. (рис. 4). Загальна **кількість пенсійних контрактів** цих фондів у березні залишалася в межах 93.5 тис. шт., як і на початку 2023 року.

Пенсійні контракти станом на 31.03.2023

Вкладники НПФ станом на 31.03.2023

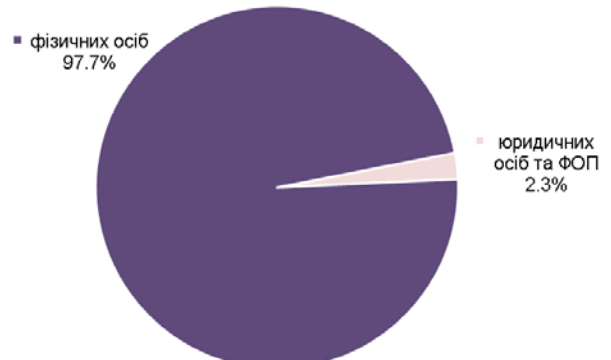

Рис. 4. Розподіл кількості вкладників НПФ та укладених пенсійних контрактів за категоріями станом на 31.03.2023 р.

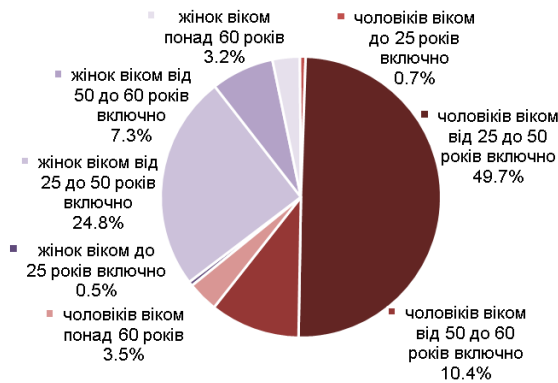
3.2. Пенсійні внески і виплати

Пенсійні внески за 1-й квартал 2023 року становили **30.1 млн грн**, тобто більш ніж утричі менше, ніж за 4-й квартал 2022-го, та на 37.5% менше, ніж за 1-й квартал 2021 року. Із них 64.3% надійшли від чоловіків, 35.7% – від жінок, а найбільші дві підкатегорії з обох груп (25-50 років) забезпечили майже 75% квартальних внесків (рис. 5).

Станом на 31.03.2023 НПФ (крім фонду НБУ) загалом отримали **1 736.3 млн грн** пенсійних внесків. Із них 53.6% припадало на юридичних осіб.

За останні два роки станом, включно з періодом запроваджених регулятором у зв'язку з воєнним станом із 24 лютого 2022 року обмежень на діяльність фондів та адміністраторів НПФ, пенсійні внески фондів в адмініструванні компаній-членів УАІБ на кінець березня зросли на 301 млн грн, або майже на 21%.

Пенсійні внески за 1-й кв. 2023

Пенсійні внески станом на 31.03.2023

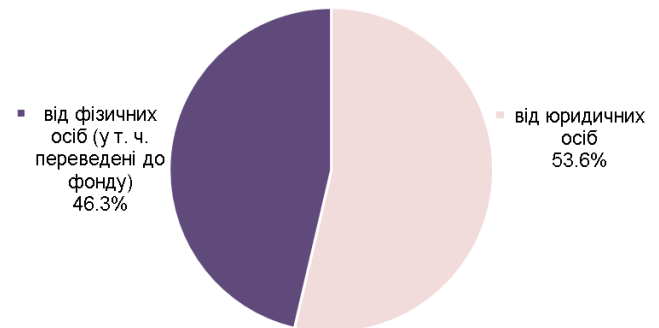

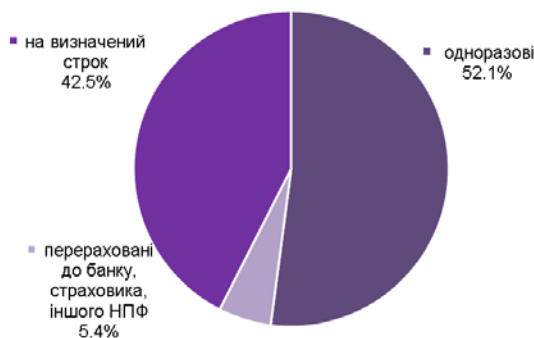
Рис. 5. Пенсійні внески до НПФ за 1-й квартал 2023 року і станом на 31.03.2023 р.

Пенсійні виплати із 56-ти НПФ в адмініструванні (крім КНПФ НБУ та одного відкритого фонду, дані щодо якого відсутні) за 1-й квартал 2023 року становили **17.7 млн грн**, тобто більш ніж утричі менше, ніж за 4-й квартал 2022-го, але на 0.7 млн грн (4.4%) більше, ніж за аналогічний період 2021 року. Із них одноразових виплат було 52.1% (рис. 6, за попередній квартал – 36.3%), на

визначений строк – 42.5% (37.8%), перерахувань до банків, страховиків або інших НПФ було 5.4%.

Станом на 31.03.2023, ці пенсійні фонди виплатили учасникам або перерахували на їхні рахунки в інших фінансових установах **667.9 млн грн**, або на понад 154 млн грн (30.0%) більше, ніж два роки тому. Із них 65.3% були одноразовими, 20.1% – на визначений строк, а решта 14.6% становили перерахування до інших фінансових установ.

Пенсійні виплати за 1-й кв. 2023

Пенсійні виплати станом на 31.03.2023

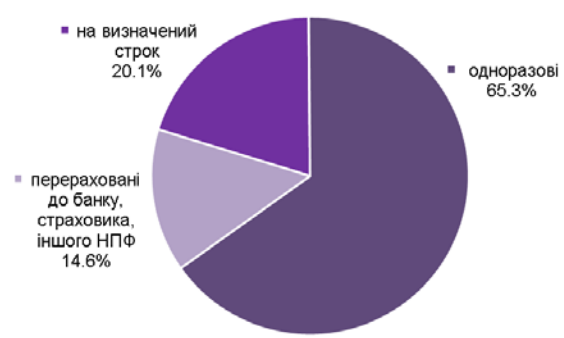

Рис. 6. Пенсійні виплати з НПФ за 1-й квартал 2023 року і станом на 31.03.2023 р.

Загальна сума пенсійних коштів на індивідуальних пенсійних рахунках учасників, тобто чиста вартість активів (ЧВА) 56-ти НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ за наявною квартальною звітністю на 31.03.2023 становила **2 431.5 млн грн**. За 1-й квартал вона зросла на 72.6 млн грн (+3.1%), а за два роки, із часу до початку повномасштабної війни рф проти України, – на 430.8 млн грн (+21.5%). **ЧВА усіх 57-ми НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ** (за щоденними даними на 31.03.2023) становила **2 440 млн грн** активів (+3.1% за 1-й квартал).

Сума прибутку від інвестування їхніх активів на кінець березня збільшилася до **1 363.7 млн грн** за весь період їхньої діяльності. Це на 60.3 млн грн (4.6%) більше, ніж на початку 2023 року. Таким чином, **83%** квартального приросту ЧВА цих НПФ було забезпечено інвестиційним прибутком.

За даними УАІБ, показники зміни одиниці пенсійних активів (ЧВО) для 56-ти пенсійних фондів в

адмініструванні компаній-членів Асоціації (без урахування одного фонду, ЧВО якого була незмінно 0.00 грн) за 1-й квартал 2023 року були в межах від -7.8% до +5.0%. Позитивну зміну ЧВО (доходність) за цей період вдалося забезпечити 39-ти НПФ (70%, після 61% за попередній квартал). При цьому 8 фондів (14%) щонайменше компенсували втрати від споживчої інфляції, що хоч і сповільнилася дещо порівняно з кінцем 2022 року, але була понад 20% у річному вимірі протягом кварталу. Також, ця доходність була на рівні або вище, ніж за строковими річними банківськими депозитами у євро, у 20-ти НПФ, а у 5-ти – ніж за депозитами у гривні; 7 НПФ принесли більший квартальний дохід, ніж однорічні гривневі ОВДП.

За даними НКЦПФР, середньозважений показник зміни ЧВО пенсійних активів за рік у березні 2023 року становив 6.89% без урахування КНПФ НБУ та 8.62% з урахуванням КНПФ НБУ (після, відповідно, 5.49% та 6.66% у грудні 2022 року).⁴

3.3. Структура активів НПФ в управлінні

У структурі активів НПФ в управлінні КУА частка **цінних паперів** у 1-му кварталі 2023 року зменшувалася далі – із 59.1% до **55.9%** (рис. 7).

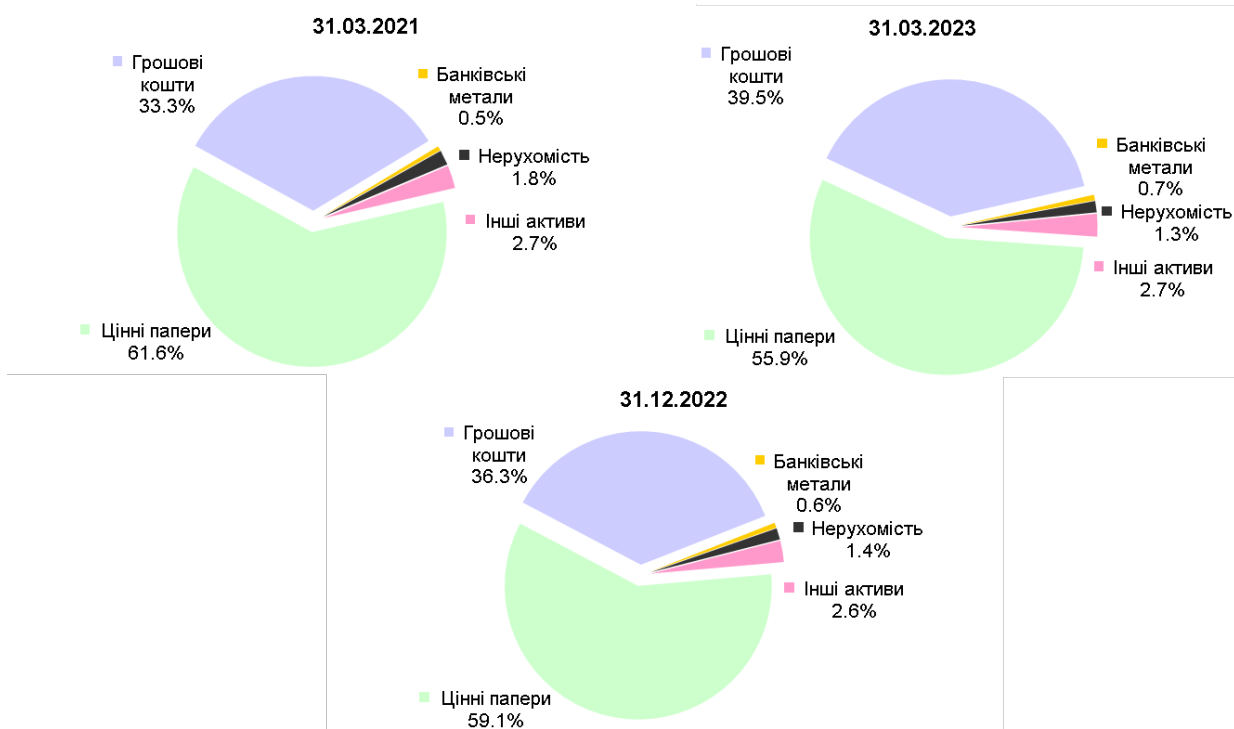

Рис. 7. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) за 1-й квартал 2023 року та за 2 роки

⁴ Інформація НКЦПФР щодо розрахунку середньозваженого показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів за рік у березні та квітні 2023 року

на сайті НКЦПФР: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2023/05/dsz_npf_31_03_2023_30_04_2023.pdf.

Це було зумовлено як зменшенням сукупної вартості інвестицій пенсійних фондів в інструменти ринків капіталу (-2.6% за квартал), так і збільшенням грошових коштів.

Кошти на банківських рахунках (у тому числі депозитних) у березні 2022 року залишалися

другою найбільшою складовою активів НПФ в управлінні та адмініструванні компаній-членів УАІБ. У 1-му кварталі їхній обсяг збільшився на 12.0%, до 963 млн грн.

Врешті, частка грошей в активах цих НПФ зросла з 36.3% на початку 2023 року до **39.5%** у березні.

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 31.03.2023 р., млн грн

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	1 036.8	776.3	16.1	25.6	58.3
Корпоративні	224.2	133.4	0.0	0.0	2.5
Професійні	101.9	53.4	0.0	7.0	4.6
Всього	1 362.9	963.1	16.1	32.6	65.4

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням корпоративного фонду НБУ, у 1-му кварталі вага **цінних паперів** в активах також зменшилася: із 55.3% на початку 2023 року до **53.1%** у березні (рис. 8). Обсяг інструментів ринків капіталу в усіх НПФ у цілому зменшився на 0.8% за квартал.

Натомість, **кошти у банках** для усіх НПФ збільшилися на 9.1%, до понад 1 819 млн грн. Врешті, їхня вага в активах усіх НПФ піднялася з 40.2% на початку 2023 року до **42.4%** у березні.

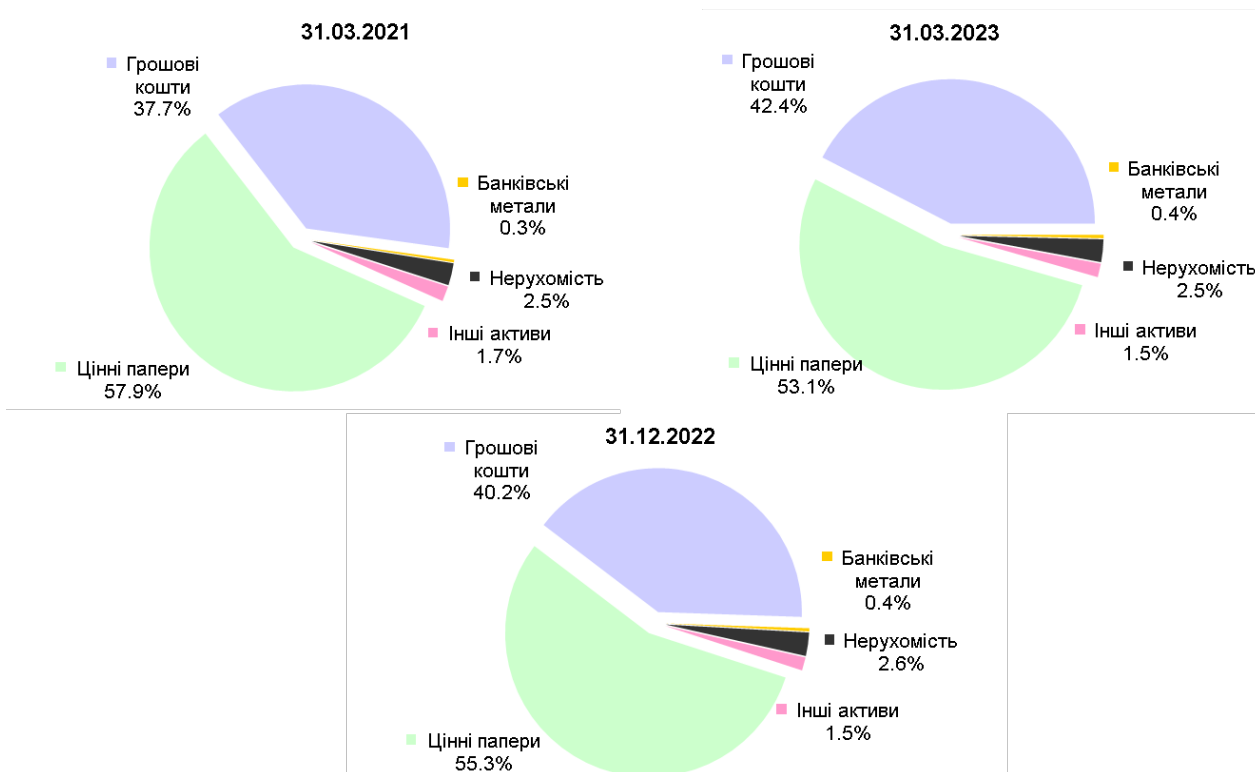

Рис. 8. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) за 1-й квартал 2023 року та за 2 роки

Що стосується окремих інвестиційних інструментів серед цінних паперів, зведений портфель

НПФ в управлінні та адмініструванні компаній-членів УАІБ у **державних облігаціях** (у т. ч. ОВДП) у січні-

березні 2023 року збільшився на 5.0%, до 1 180 млн грн станом на кінець березня. Їхня частка в активах цих НПФ, відповідно, залишалася найбільшою серед фінансових інструментів і продовжувала зростати: із 47.5% на початку року до 48.4% у березні (рис. 9). Цьому сприяло деяке подальше підвищення ставок за ОВДП, у тому числі за однорічними гривневими, разом із продовженням поступового сповільнення інфляції, за незмінної ставки НБУ.

Активи НПФ у **муніципальних облігаціях** у березні 2023 року були тільки у **відкритих** та **корпоративних** НПФ в адмініструванні компаній-членів УАІБ (разом – 11.4 млн грн). За 1-й квартал вони у цілому скоротилися на 14.9%, а їхня вага в НПФ (без фонду НБУ) опустилася з 0.6% до 0.5%, хоча у корпоративних фондах – зросла з нуля до 3%.

Зведений портфель **корпоративних облігацій** в активах НПФ (крім фонду НБУ, де вони були відсутні) у січні-березні 2023 року втратив ще понад 40%, як і за попередній квартал, зменшившись до 134.4 млн грн. Його вага в сукупних активах цих НПФ впала з 9.6% до 5.5%.

Акції й далі були другим найменш цікавим для НПФ інструментом. Проте, на тлі зростання українського фондового ринку на 36.6% за 1-й квартал 2023 року (за індексом УБ), їх зведений пакет в активах НПФ (крім фонду НБУ) збільшився на 6.6%, а усіх НПФ – на 5.5%. На кінець березня акції в активах НПФ сукупно коштували всього 37.3 млн грн (з урахуванням КНПФ НБУ – 44.3 млн грн). Частка акцій залишалася у межах 1.5%, як і на початку 2023 року (в усіх НПФ у цілому – у межах 1.0%).

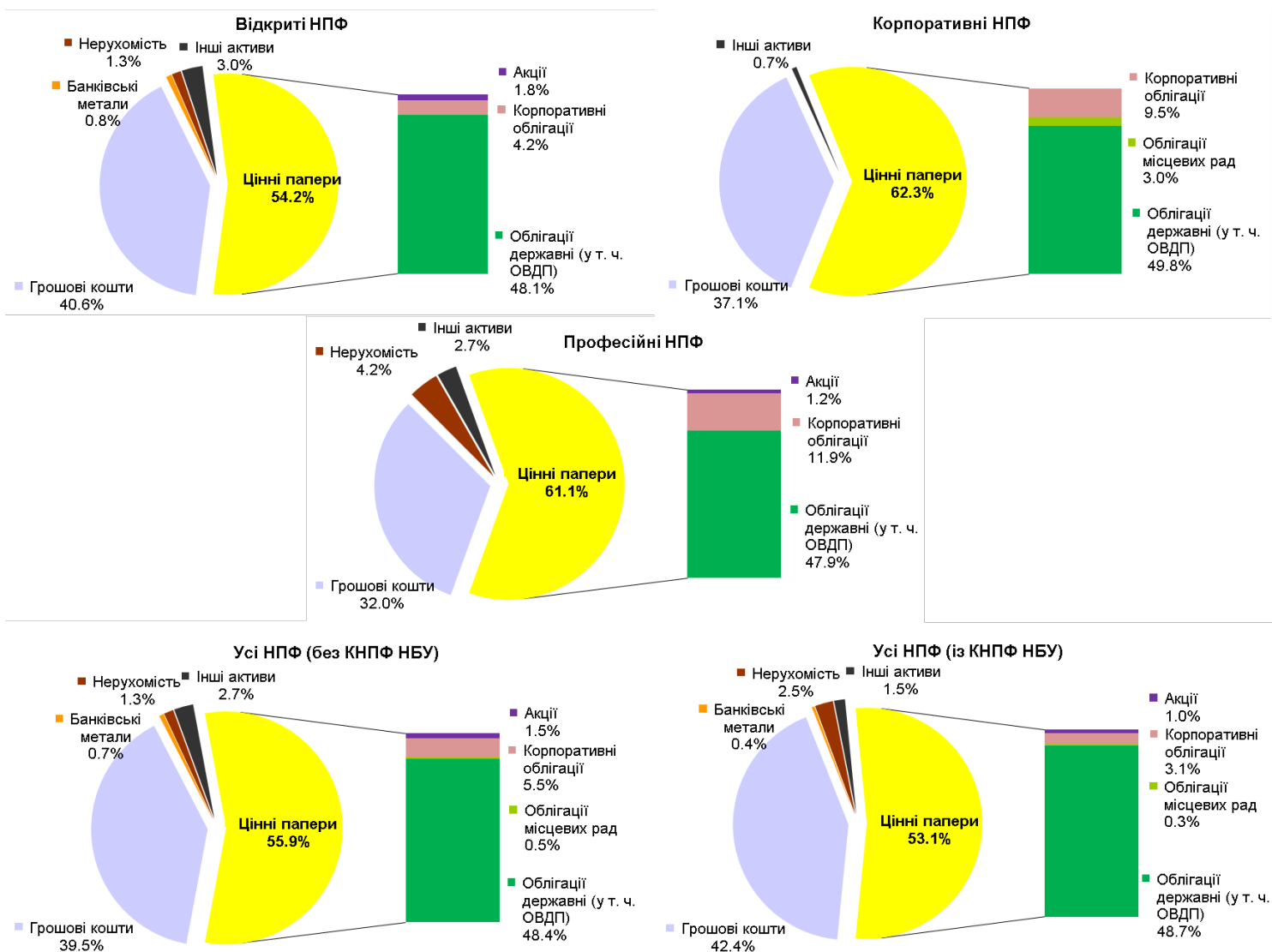

Рис. 9. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 31.03.2023 р.

Нерухомість, як і раніше, на кінець березня 2023 року мали у своїх активах тільки *відкриті* та *професійні* НПФ із усіх фондів в управлінні КУА, на загальну суму 32.6 млн грн (із КНПФ НБУ – на майже 109 млн грн). Сукупна вартість цих активів у портфелях НПФ загалом не змінилася. Врешті, частка нерухомості в активах НПФ (окрім фонду НБУ) з початку 2023 року зменшилася з 1.4% до 1.3% у березні, а в активах усіх НПФ у цілому – з 2.6% до 2.5%.

Банківські метали на 31.03.2023, як і раніше, були в активах тільки *відкритих* НПФ (16.1 млн грн), де їхня сукупна вартість за 1-й квартал зросла на 9.0%, на тлі саме такого підвищення ціни золота. Вага цих активів у секторі зросла з 0.7% на початку року до 0.8% у березні. В активах усіх НПФ (окрім фонду НБУ) вона підвищилася з 0.6% до 0.7%.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- [Компанії та фонди](#)